

**VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA  
EKONOMICKÁ FAKULTA**

**KATEDRA MANAGEMENTU**

**HODNOCENÍ VÝKONNOSTI VYBRANÉHO PODNIKU  
EVALUATION OF EFFICIENCY OF A SELECTED COMPANY**

**Student: Tomáš Korner**  
**Vedoucí bakalářské práce: Ing. Terezie Bartusková**

**Ostrava 2010**

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh č. 7 – 12, vypracoval samostatně. Přílohy č. 1 – 6 mi byly poskytnuty.

V Ostravě dne ..... ..

## Obsah

<b>1. Úvod .....</b>	<b>3</b>
<b>2. Teoretická východiska dané problematiky .....</b>	<b>4</b>
<b>2.1. Uživatelé analýz .....</b>	<b>4</b>
2.1.1. Manažeři .....	4
2.1.2. Zaměstnanci .....	4
2.1.3. Banky a jiní věřitelé .....	4
2.1.4. Stát a jeho orgány .....	5
2.1.5. Obchodní partneři .....	5
2.1.6. Investoři .....	6
2.1.7. Konkurenti .....	6
<b>2.2. Zdroje informací .....</b>	<b>6</b>
2.2.1. Rozvaha (balance) .....	6
2.2.2. Výkaz zisku a ztrát .....	8
2.2.3. Přehled o peněžních tocích (Cash flow) .....	10
2.2.4. Příloha účetní závěrky .....	11
2.2.5. Výroční zpráva .....	11
<b>2.3. Metody a techniky finanční analýzy .....</b>	<b>12</b>
2.3.1. Kvantitativní metody .....	13
2.3.2. Další metody finanční analýzy .....	14
<b>2.4. Základní finanční analýza .....</b>	<b>14</b>
2.4.1. Výnosnost (rentabilita) .....	15
2.4.2. Likvidita .....	16
2.4.3. Finanční stabilita .....	18
2.4.4. Solventnost .....	19
2.4.5. Aktivita .....	20
2.4.6. Ukazatele kapitálového trhu .....	21
<b>2.5. Metody hodnotící finanční zdraví podniku .....</b>	<b>22</b>
2.5.1. Altmanův bankrotní model .....	22
2.5.2. IN .....	23
<b>3. Charakteristika organizace .....</b>	<b>24</b>
<b>3.1. Historie .....</b>	<b>25</b>
<b>3.2. Provozovny .....</b>	<b>25</b>

3.3. Prodejny .....	25
<b>4. Praktická část.....</b>	<b>26</b>
4.1. Horizontální analýza .....	26
4.1.1. Analýza aktiv.....	26
4.1.2. Analýza pasiv .....	27
4.1.3. Analýza VZZ.....	28
4.2. Vertikální analýza .....	29
4.2.1. Analýza rozvahy.....	30
4.2.2. Analýza VZZ.....	32
4.3. Rentabilita.....	33
4.4. Likvidita .....	34
4.5. Finanční stabilita .....	36
4.6. Solventnost .....	37
4.7. Aktivita.....	37
4.8. Altmanův bankrotní model .....	38
4.9. IN05 .....	39
<b>5. Návrhy a doporučení.....</b>	<b>40</b>
<b>6. Závěr .....</b>	<b>42</b>
<b>Seznam použité literatury.....</b>	<b>43</b>
<b>Seznam zkratk</b>	
<b>Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce</b>	
<b>Přílohy</b>	

# 1. Úvod

Cílem bakalářské práce je zhodnotit výkonnost vybraného podniku pomocí tradičních metod finanční analýzy, zjistit odchylky od žádoucího stavu, identifikovat hlavní příčiny nežádoucího vývoje a pokud možno navrhnout nápravná opatření.

Dobrá výkonnost podniku je základním předpokladem jeho úspěšnosti, a proto by měla být sledována a analyzována s velkou důkladností. Každá společnost by měla mít navržen systém kontroly nejdůležitějších ukazatelů tak, aby byla schopna už v počátku zjistit vznikající problém, a tak předejít velkým, až neřešitelným problémům, které mohou nastat.

Fungování společnosti je složitý proces ovlivněný mnoha finančními, ale také nefinančními faktory, na které se nesmí zapomínat. Ne jedna společnost ze dne na den zkrachovala, i když se na základě finančních analýz zdálo, že se jí bude v následujícím období dařit. V této práci se budu zabývat faktory finančními.

Stejně jako všude jinde, tak i v oblasti hodnocení výkonnosti dochází k intenzivnímu vývoji. Jedná se především o změny názorů na určité ukazatele či úpravy postupů jejich výpočtu. Většinou ale dochází pouze k aktualizaci jejich koeficientů.

Výkonnost budu hodnotit ve společnosti Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě. Jedná se o podnik, který byl založen v roce 1920 a dnes se údajně potýká s finančními problémy. Vzhledem k nedávno vysouzenému majetku se očekává, že jeho postupným prodejem bude hrazena neefektivní část podniku, což zajistí přežití na několik dalších let.

Důvod, proč jsem si vybral tento podnik a téma je ten, že v něm pracují dvě osoby, které jsou mi velmi blízké, a chtěl bych jim tímto pokud možno pomoci.

## **2. Teoretická východiska dané problematiky**

### **2.1. Uživatelé analýz**

Dělí se na interní a externí. Do interních uživatelů analýz řadíme např. manažery, zaměstnance, odboráře, statutární orgány atd. Do externích můžeme zařadit investory, dodavatele s odběrateli, konkurenty atp. Všechny tyto subjekty přichází do kontaktu s daným podnikem a mají potřebu vědět, jak na tom je. Každého ze subjektů však zajímají jiné informace. (Grünwald, Holečková, 2007)

#### **2.1.1. Manažeři**

Tato interní skupina lidí má nejširší a nejdetailnější přístup k datům. Z časového hlediska si mohou vyžádat chtěné informace kdykoli, externí uživatelé (i někteří interní) se musí spokojit s jejich pravidelným zveřejňováním obvykle jednou ročně ve formě finančních účetních výkazů. Informace poskytované finančním účetnictvím jsou základem pro finanční analýzu, která jim slouží především pro dlouhodobé a operativní finanční řízení podniku, což je základním kamenem pro dlouhodobé úspěšné fungování daného podniku.

#### **2.1.2. Zaměstnanci**

Zaměstnanci očekávají od podniku stálé zaměstnání a pokud možno zvyšující se mzdové ohodnocení. Proto mají přirozený zájem na prosperitě jejich zaměstnavatele. Své rozhodování většinou uplatňují prostřednictvím odborových organizací. Zdrojem informací pro ně mohou být pravidelné finanční účetní výkazy zveřejňované obvykle jednou za rok, ale i častější přehledy prezentované na úrovni oddělení, popřípadě podnikové časopisy.

#### **2.1.3. Banky a jiní věřitelé**

V případě, že si podnik potřebuje z jakéhokoli důvodu půjčit peníze, věřitel bude požadovat maximum informací týkajících se finančního stavu podniku. Na základě těchto informací je schopen se rozhodnout, zda potenciálnímu dlužníkovi půjčí, při jakém úroku a za jakých podmínek. Banky při poskytování úvěrů dlužníkům často zařazují do svých úvěrových smluv klauzule, kterými je vázána stabilita úvěrových podmínek na hodnoty předem vybraných finančních ukazatelů. Příkladem

může být vyhrazená si změny úrokové sazby při překročení jisté hranice zadluženosti podniku.

Před poskytnutím půjčky banka posuzuje tzv. bonitu dlužníka, která je prováděna analýzou jeho finančního hospodaření. Je analyzována struktura majetku a finanční zdroje, kterými je majetek financován, a hlavně stávající a budoucí hospodářské výsledky. Zpravidla se prvně posuzuje ziskovost podniku, protože poskytuje prvotní zjištění, zda podnik potřebuje úvěr z důvodu špatného hospodaření, anebo kvůli financování nezbytného majetku pro hospodářskou činnost, jako jsou stroje, zařízení či zásoby. Hlavní postavení má rentabilita, která poskytuje informaci jak moc efektivně podnik hospodaří. Tato analýza poskytuje informaci, zda je podnik schopen splácet existující závazky a zda bude schopen splácet další požadovaný úvěr.

#### **2.1.4. Stát a jeho orgány**

Důvodů proč se stát a jeho orgány zajímá o finančně – účetní data je mnoho. Může to být např. kvůli: *překontrolování plnění daňových povinností, rozdělování finančních výpomocí* podnikům jako jsou přímé dotace či vládou zaručené úvěry, *získání přehledu o finančním stavu* podniku, který se uchází o státní zakázku atd. Dalším mírně odlišným důvodem může být sběr informací k *vytvoření statistiky*, která je základem v budoucím rozhodování v hospodářské politice.

#### **2.1.5. Obchodní partneři**

##### ***Dodavatelé***

Obchodní věřitelé, jak se jinak mohou nazývat dodavatelé, jsou subjekty, které prodávají odběratelům produkty nebo služby. Jejich zájem je dobytost svých pohledávek, které jsou významným cizím krátkodobým zdrojem financování odběratelů. Vzhledem ke krátkodobosti závazků jsou dodavatelé zaměřeni na krátkodobou prosperitu dlužníka. V případě dlouhodobých dodavatelů je zájem soustředěn samozřejmě i na dlouhodobou prosperitu odběratele.

Platební neschopnost odběratele může vést k druhotné platební neschopnosti dodavatele, což může mít za následek i jeho krach.

## ***Odběratelé***

Odběratelé neboli zákazníci kladou důraz zejména na dlouhodobou finanční situaci dodavatele, protože jeho krach může způsobit velké potíže se zajištěním výrobních vstupů do podniku.

### **2.1.6. Investoři**

Hlavními uživateli finančně – účetních dat z výkazů podniku jsou akcionáři či vlastníci, kteří do podniku investovali nebo chtějí investovat kapitál. Od toho se také odvíjí i hlediska, jakými se subjekty na tyto informace dívají.

#### ***Investiční hledisko***

Investiční pohled na informace obsažené ve finančně - účetních datech slouží jako podklad pro rozhodování o budoucích investicích. Hlavní zájem se soustřeďuje na výnosnost vloženého kapitálu a míru rizika.

#### ***Kontrolní hledisko***

Z tohoto hlediska vlastníci či akcionáři kontrolují hospodaření manažerů s jejich majetkem. Zaměřují se především na stabilitu a likviditu podniku, disponibilní zisk, na němž závisí většinou výše jejich dividend, a zda je zajištěno dlouhodobé trvání a rozvoj podniku.

### **2.1.7. Konkurenti**

Konkurenti jsou skupinou, která se nejvíce těší na zveřejnění informací o hospodaření, aby se mohli porovnat. Především se zajímají o ziskovou marži, rentabilitu, cenovou politiku, hodnotu zásob, dobu obratu atd.

## **2.2. Zdroje informací**

### **2.2.1. Rozvaha (balance)**

Rozvaha je jedním z nejdůležitějších zdrojů informací o podniku. Je to výkaz poskytující přesné údaje o složení aktiv a pasiv v určitý zvolený časový okamžik. Zachycuje stav majetku v podniku (AKTIVA – na levé straně) a zdroje jeho krytí (PASIVA – na pravé straně). Sestavuje se na základě informací získaných z účetnictví. *Suma aktiv se rovná sumě pasiv.*



## **Nejčastější druhy rozvahy**

Rozdělení je podle časového okamžiku, k němuž je rozvaha sestavována.

### ***Zahajovací***

Tento druh je spjat se založením podniku, tudíž se sestavuje pouze jednou.

### ***Počáteční rozvaha***

Spolu s konečnou rozvahou jsou tyto druhy periodické. Nejčastěji se sestavuje k 1.1. daného roku, protože ve většině společností se účetní rok rovná roku kalendářnímu. Poskytuje nám informaci o majetku, který může být podnikem během roku využíván, a jeho zdrojích.

### ***Konečná rozvaha***

Za předpokladu, že rok kalendářní je roven účetnímu, tak se sestavuje k 31.12. daného roku. Vyjadřuje stav majetku (a zdrojů jeho krytí) po uskutečnění hospodářské činnosti v daném účetním období.

*Tabulka 2.1 – Struktura aktiv*

<b>Struktura AKTIV</b>	
<b>A.</b>	<b>Pohledávky za upsaný základní kapitál</b>
<b>B.</b>	<b>Dlouhodobý majetek</b>
B. I.	Dlouhodobý nehmotný maj.
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek
B.III.	Dlouhodobý fin. maj.
<b>C.</b>	<b>Oběžná aktiva</b>
C. I.	Zásoby
C. II.	Dlouhodobé pohledávky
C.III.	Krátkodobé pohledávky
C. IV.	Krátkodobý finanční maj.
<b>D. I.</b>	<b>Časové rozlišení</b>

Tabulka 2.2 – Struktura pasiv

Struktura PASIV	
<b>A. Vlastní kapitál</b>	
A. I. Základní kapitál	
A. II. Kapitálové fondy	
A. III. Rezervní fond, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	
A. IV. Výsledek hospodaření minulých let	
A. V. Výsledek hospodaření běžného účetního období	
<b>B Cizí zdroje</b>	
B. I. Rezervy	
B. II. Dlouhodobé závazky	
B. III. Krátkodobé závazky	
B. IV. Bankovní úvěry a výpomoci	
<b>C. I. Časové rozlišení</b>	

### 2.2.2. Výkaz zisku a ztrát

VZZ konkretizuje, které výnosy a náklady se podílely na tvorbě výsledku hospodaření běžného období. Jako jedno číslo je pak zobrazen v rozvaze.

Pro finanční analýzu výsledku hospodaření je klíčové, které složky zisku (nebo ztráty) by se měly zahrnovat. Z tohoto hlediska je možno rozlišovat dvě základní pojetí výsledku hospodaření. (Grünwald, Holečková, 2007)

- Výsledek hospodaření zahrnující **veškeré zisky (ztráty)** za dané období, kde se berou v úvahu nejen zisky a ztráty *běžné*, ale i *mimořádné*.
- Výsledek hospodaření jako **kritérium výdělkové schopnosti podniku**. Při tomto pojetí se nezahrnují mimořádné zisky a ztráty vzniklé v příslušném období. Počítá se pouze s *běžnými*.

Za výše zmíněné mimořádné zisky (ztráty) považujeme:

- zisky a ztráty vzniklé prodejem složek aktiv, které nejsou pořizovány za tímto účelem (např. dlouhodobý majetek)
- škody způsobené živelnými pohromami u hospodářských prostředků, které se obvykle nepojišťují (např. povodně)

- zúčtování a tvorba rezerv, časového rozlišení a opravných položek

Existence *vícestupňového výkazu zisku a ztrát* užívaného v českém účetnictví tento problém zohledňuje tím, že z něj vyplývá několik typů výsledku hospodaření.

### **Základní vztahy ve VZZ**

*Tabulka 2.3 – Struktura výkazu zisku a ztrát*

<b>I. Obchodní činnost</b> + tržby za prodej zboží - náklady vynaložené na prodané zboží = <b>OBCHODNÍ MARŽE</b>
<b>II. Výrobní činnost</b> + tržby za prodej vlastních výrobků +/- změna stavu zásob vlastní činnosti + aktivace výkonová spotřeba (materiál, energie, služby) = <b>PŘIDANÁ HODNOTA</b> - osobní náklady (mzdy, odměny, soc. zabezpečení) - daně a poplatky (bez daně z příjmů) - odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - ostatní provozní výnosy a náklady = <b>PROVOZNÍ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ</b>
<b>III. Finanční činnost</b> + finanční výnosy - finanční náklady = <b>FINANČNÍ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ</b>
<b>IV. Mimořádná činnost</b> + mimořádné výnosy - mimořádné náklady - daň z příjmů z mimořádné činnosti = <b>MIMOŘÁDNÝ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ</b>
PROVOZNÍ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ +/- FINANČNÍ VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ - daň z příjmů za běžnou činnost = <b>VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ ZA BĚŽNOU ČINNOST</b>
Výsledek hospodaření za běžnou činnost + mimořádný výsledek hospodaření = <b>VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ ZA ÚČETNÍ OBDOBÍ</b>

Z hlediska finanční analýzy je nejdůležitějším údajem provozní výsledek hospodaření, protože nám poskytuje informace týkající se obchodní a výrobní činnosti, které jsou základem dlouhodobé prosperity podniku. (Grünwald, Holečková, 2007)

### **2.2.3. Přehled o peněžních tocích (Cash flow)**

Byť je výkaz zisků a ztrát zdrojem důležitých informací, tak jejich vypovídací schopnost je vzhledem k akruálnímu účetnictví nízká. I když společnost vykazuje obrovské zisky dle výkazu zisku a ztrát, může se ve skutečnosti nacházet v platební neschopnosti. Toto může být způsobeno například platební nekázní odběratelů.

Cash flow je zdrojem informací o peněžních tocích v průběhu účetního období a to v členění na *provozní, investiční a finanční*.

Peněžními toky se rozumí přírůstky (příjmy) a úbytky (výdaje) peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů.

Peněžními ekvivalenty se rozumí krátkodobý likvidní finanční majetek, který je snadno a pohotově směnitelný za předem známou částku peněžních prostředků a u tohoto majetku se nepředpokládají významné změny hodnoty v čase. Za peněžní ekvivalenty se považují např. dlouhodobé peněžní úložky s nejvýše tříměsíční výpovědní lhůtou a likvidní cenné papíry k obchodování na veřejném trhu. (<http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/zaverka/priloha3.aspx#clanek5>, 2010)

#### ***Provozní CF***

Jedná se o peněžní toky ze *základní výdělečné činnosti podniku a ostatní činnosti podniku*, které nelze zahrnout do investiční či finanční činnosti.

#### ***Investiční CF***

Investiční činností se rozumí pořízení a vyřazení dlouhodobého majetku z titulu prodeje, event. činnost související s poskytováním úvěrů, půjček a výpomocí, které nejsou považovány za provozní činnost.

#### ***Finanční CF***

Finanční činnosti jsou zobrazovány takovými účetní případy, které mají za následek změny ve velikosti a složení vlastního kapitálu a dlouhodobých, popř. i krátkodobých závazků.

#### **2.2.4. Příloha účetní závěrky**

Předešlé zdroje informací byly obecné, především číselné a souhrnné. V příloze účetní závěrky jsou tyto údaje upřesňovány a vysvětlovány. Zvláštní důraz se klade na položky, které jsou podstatné pro analýzy a pro hodnocení výkonnosti a finanční pozice podniku.

##### ***V příloze najdeme např.:***

- informace o použitých účetních metodách, obecných účetních zásadách, způsobech oceňování a odpisování,
- členění bankovních úvěrů,
- tržby v členění na výrobky, zboží, náhradní díly – tuzemsko, zahraničí,
- struktura osobních nákladů – zaměstnanci, vedoucí pracovníci: výkonní členové představenstva a jim podřízení vedoucí pracovníci, členové dozorčí rady,
- odměny členům představenstva, členům dozorčí rady a vedoucím pracovníkům,
- náklady na výzkum a vývoj – prototypy a výrobky v rámci ověřovacích sérií,
- finanční výsledek hospodaření v členění: úroky, kurzové rozdíly, faktoringové poplatky a ostatní finanční náklady, výnosy z dlouhodobého finančního majetku, rezerva na kurzové rozdíly (Grünwald, Holečková, 2007).

#### **2.2.5. Výroční zpráva**

Povinné náležitosti jsou upraveny v § 21, 563/1991 Sb., Zákona o účetnictví.

*Účelem* výroční zprávy je uceleně, vyváženě a komplexně informovat o vývoji výkonnosti, činnosti a stávajícím hospodářském postavení podniku.

Výroční zpráva musí kromě informací nezbytných pro naplnění účelu výroční zprávy dále obsahovat nejméně finanční a nefinanční informace:

- o skutečnostech, které nastaly až po rozvahovém dni a jsou významné pro naplnění účelu výroční zprávy
- o předpokládaném vývoji činnosti účetní jednotky

- o aktivitách v oblasti výzkumu a vývoje
- o aktivitách v oblasti ochrany životního prostředí a pracovněprávních vztazích
- o tom, zda účetní jednotka má organizační složku podniku v zahraničí
- požadované podle zvláštních právních předpisů

Součástí výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o auditu, případně další dokumenty a údaje.

### **2.3. *Metody a techniky finanční analýzy***

Na základě potřeb konkrétních podniků se provádí analýza účetních výkazů různými způsoby, v různé míře podrobnosti, pomocí různých forem a technik. Finanční situaci ale nezjistíme pouhým výpočtem. Ucelený obraz finanční situace se domýšlí subjektivním úsudkem na základě indicií, které jsou naznačeny relevantními testovanými kvantitativními vztahy. Při úsudku jsou zapojovány osobní zkušenosti a vědomosti, což může vést k různým interpretacím stejných hodnot. (Grünwald, Holečková, 2007)

Dalším neduhem je, že metody finanční analýzy nejsou kodifikovány. Neexistuje žádný předpis nebo jiný jednotný všeobecně uznávaný standard, podle kterého by se mělo řídit, jak tomu je například u finančního účetnictví a daňové problematiky, což komplikuje provádění finanční analýzy, způsobuje nejednotnost terminologie a postupů, interpretace a srovnání výsledků. Dochází k přiřazování stejným pojmům různý obsah a naopak různým pojmům stejné obsahy.

I když neexistuje oficiální metodika finanční analýzy, vyvinuly se jisté obecné analytické postupy a v podnikové praxi se setkáváme s přístupy, které si kladou za cíl podávat, stejně jako účetnictví, věrný a poctivý obraz o majetkové, finanční a důchodové situaci jak manažerům podniků, tak i externím uživatelům.

První kroky k eliminaci těchto nedostatků koná Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, které se snaží zavádět určité jednotné metody.

### **2.3.1. Kvantitativní metody**

Základní techniky finanční analýzy jsou založeny na zpracování údajů dostupných v účetních výkazech a údajů z nich odvozených (ukazatelů). Na základě toho je dělíme na metody absolutní a relativní.

#### ***Absolutní metoda***

Při této metodě se analyzují přímo položky účetních výkazů. Ty jsou považovány za tzv. *absolutní ukazatele*, někdy též nazývané *extenzivní ukazatele*. Vyjadřují určitý jev bez jakéhokoli vztahu k jevu jinému. Jejich velikost je značně ovlivněna velikostí podniku, což komplikuje, až znemožňuje jejich použití při porovnávání výsledků různých podniků.

Absolutní ukazatele se dělí na stavové a tokové. První zmíněné nejsou citlivé na délku období. Vyjadřují údaje o stavu (vázanosti) v určitém časovém okamžiku. Příkladem může být stav majetku a finančních zdrojů.

Tokové ukazatele jsou vázány na délku období, ke kterému se vztahují. Vyjadřují ekonomickou skutečnost za určitý časový interval. Jedná se např. o výnosy, náklady, tvorba HV, atd...

#### ***Horizontální analýza***

Tato analýza je založena na porovnávání stejných údajů, ale z jiných časových období. Vyjádřit vývoj položek můžeme pomocí *absolutních rozdílů*, nebo pomocí *indexu* meziročních změn. Pomocí kvalitní výroční zprávy lze významné pohyby komentovat na základě jejich finančních i nefinančních příčin.

#### ***Vertikální analýza***

Detailnějším rozvinutějším stádiem zkoumání je vertikální analýza, která zjišťuje procentní strukturu položek výkazů. Základem bývají rozvahové součty, tržby a výkony.

#### ***Relativní metoda***

Princip je založen na poměřování údajů obsažených v účetních výkazech. Dané ukazatele nazýváme *relativními* nebo *intenzivními*. Vyjadřují vzájemný vztah dvou různých jevů. Číselná hodnota vyjadřuje velikost jednoho jevu připadající na měrnou jednotku jevu druhého. Citlivost na velikost podniků je nízká, až zanedbatelná.

Významnou úlohu hrají *poměrové ukazatele*, které jsou jádrem metodiky finanční analýzy. Běžně se počítají dělením jedné položky (skupiny položek) jinou položkou (skupinou položek) z výkazu, mezi kterými existují jisté souvislosti. Výběr ukazatelů a jejich konstrukce se řídí podle toho, co se chce zjistit.

### **2.3.2. Další metody finanční analýzy**

#### ***Analýza rozdílových ukazatelů***

Zde můžeme zařadit např. analýzu fondů finančního typu (obratový kapitál apod.) a analýzu toků peněžních prostředků.

Dalším zástupcem kategorie je **Čistý pracovní kapitál**. ČPK může být vyjádřen jako přebytek krátkodobých aktiv nad krátkodobými závazky nebo jako přebytek dlouhodobých zdrojů (vlastní kapitál a dlouhodobé závazky) nad dlouhodobými aktivy. (Dluhošová, 2008)

#### ***Analýza soustav ukazatelů***

Jedná se o ukazatele využívající Du Pontův rozklad nebo pyramidové rozklady.

#### ***Predikce finanční tísně***

Do této kategorie řadíme např. Altmanovy bankrotní modely, index IN apod.

### **2.4. Základní finanční analýza**

Rozdílné skupiny uživatelů účetních výkazů se zajímají o různé, pro ně důležité, informace o podniku, ale jistá část zkoumaných dat, je stejná. Vzhledem k tomuto obecnému pravidlu se rozbor účetních výkazů přednostně zaměřuje na tyto ukazatele. Mezi základní charakteristiky se řadí:

- *výnosnost* (rentabilita)
- *likvidita*
- *finanční stabilita*
- *solventnost*
- *aktivita* (rychlost a doba obratu aktiv)
- *ukazatele kapitálového trhu*



### 2.4.1. Výnosnost (rentabilita)

Ukazatele rentability investovaného kapitálu se prakticky používají v různých úpravách, podle toho, kdo a za jakým účelem je používá. Základní princip je založen na poměrování zisku a kapitálu zjištěného z rozvahy a z VZZ. Výsledné hodnoty jsou relativní.

#### ***Rentabilita celkového kapitálu***

Ekvivalent: rentabilita aktiv, výnosnost aktiv (kapitálu), návratnost jmění

Zkratka: ROA (Return on Assets)

Vzorec 2.1 
$$ROA = \frac{\text{zisk}}{\text{aktiva}}$$

Výnosnost celkového kapitálu je považována za stěžejní měřítko finanční výkonnosti. Poměřuje zisk s celkovými aktivy, které byly investovány do podnikání bez ohledu na původ finančních zdrojů.

Vzhledem k měnící se daňové zátěži (jak časově, tak prostorově) a změnám úrokových měr se za zisk dosazuje *zisk před úroky a zdaněním* (EBIT), což odstraňuje zkreslení v případě porovnávání ROA z různých časových období nebo z různých zemí. V tomto případě se nebere v potaz odkud jsou čerpány finanční prostředky a zjišťuje se reálná **výkonnost podniku**, která je **závislá na efektivní alokaci kapitálu do výnosného majetku a na jeho hospodárném využívání**.

Existuje mnoho obměn, jak počítat daný ukazatel. Za zmínku stojí způsob, kdy za zisk dosadíme zisk *po zdanění* (EAT) + *zdaněné úroky*. Tento způsob zohledňuje daňový štít a umožňuje srovnání ROA podniků s různými podíly cizích zdrojů ve finanční struktuře.

#### ***Rentabilita vlastního kapitálu***

Ekvivalent: návratnost vlastního kapitálu, výnosnost vlastního kapitálu

Zkratka: ROE (Return on equity)

Vzorec 2.2 
$$ROE = \frac{EAT}{VK}$$

Výnosnosti vlastního kapitálu je věnována ve finanční analýze velká pozornost. Jedná se totiž o míru zhodnocení vlastního kapitálu. O tento ukazatel se

zajímají především akcionáři či vlastníci společnosti. Vyjadřuje totiž, jak vedení společnosti efektivně spravuje jejich majetek.

Do čitatele se dosazuje EAT (zisk po zdanění), protože je výsledným balíkem peněz, který si vlastníci mezi sebe rozdělují. Dále také již v sobě zahrnuje využití daňového štítu, kdy nákladové úroky snižují výsledek hospodaření, a tudíž i daň.

ROE můžeme porovnat s alternativní výnosností stejně rizikové investice nebo mírou výnosu bezrizikové alokace kapitálu na finančním trhu, za kterou lze u nás považovat například průměrný roční výnos pětiletých státních dluhopisů do doby splatnosti. (Grünwald, Holečková, 2007)

Rentabilita vlastního kapitálu může v některých případech ztratit vypovídací schopnost. Když je velmi nízký vlastní kapitál, tak ROE nabývá extrémně velkých hodnot. Stejně tak v případě podniků, které mají záporný kapitál a jsou ve ztrátě, pak vypočítaná rentabilita nabývá kladných hodnot, což nedává logicky smysl.

### ***Rentabilita dlouhodobého kapitálu***

Ekvivalent: výnosnost zapojeného kapitálu

Zkratka: ROCE (Return on Capital Employed)

Vzorec 2.3 
$$ROCE = \frac{EBIT}{A - KZ}$$

Tento ukazatel vyjadřuje význam dlouhodobého investování a vypovídá o efektivnosti využití dlouhodobého investovaného kapitálu. V čitateli se opět uvádí EBIT, aby bylo možno provést mezipodnikové a meziroční srovnání, avšak záměna EBIT za EBT nebo EAT je také přípustná.

### **2.4.2. Likvidita**

Podnik se snaží zajišťovat *krátkodobou likviditu*, aby mohl splácet provozní dluhy vůči dodavatelům, zaměstnancům a státu. Tyto závazky mají krátkou lhůtu splatnosti, která je maximálně jeden rok. Ukazatele likvidity vypovídají o schopnosti firmy dostát svým závazkům. (<http://www.finance-podniku.cz/index.php?zobrazit=financni-analyza-likvidita>, 2010)

Krátkodobá likvidita je míra schopnosti podniku uhradit zpeněžením likvidního majetku krátkodobé dluhy (krátkodobé závazky, krátkodobé bankovní úvěry) včas a v plné výši, až nastane jejich splatnost. (Grünwald, Holečková, 2007, s. 113)

Na základě různých časových potřeb přeměny jednotlivých druhů oběžného majetku rozdělujeme likviditu na tři druhy: běžnou, pohotovou a okamžitou.

### ***Běžná likvidita (current ratio)***

Ekvivalent: likvidita 3. stupně

Zkratka: BL

$$V_{zorec\ 2.4} \quad BL = \frac{OA}{KZá + KBÚ}$$

Běžná likvidita ukazuje kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky. Vzhledem k relativně delší přeměně všech OA je tento ukazatel považován za budoucí solventnost firmy. Jeho hodnota je postačující víc jak 1,5. (Grünwald, Holečková, 2007)

Čím je běžná likvidita větší, tím větší část OM je financována dlouhodobými zdroji, a tudíž se snižuje možnost platební neschopnosti v případě nestihnutí proměnění všeho nepeněžního oběžného majetku v peněžní prostředky.

### ***Pohotová likvidita***

Ekvivalent: likvidita 2. stupně

Zkratka: PL

$$V_{zorec\ 2.5} \quad PL = \frac{KP + KFM}{KZá + KBÚ}$$

Tento ukazatel likvidity je nepochybně nejdůležitější, protože ve vyspělých ekonomikách lze pokládat krátkodobé pohledávky u dobrých firem za relativně jisté budoucí hotové peníze. Hodnota pro zachování likvidity by neměla klesnout pod 1,0. Výpočet je založen na poměru krátkodobých pohledávek sečtených s krátkodobým finančním majetkem a krátkodobými závazky sečtenými s krátkodobými bankovními úvěry.

### **Okamžitá likvidita**

Ekvivalent: likvidita 1. stupně, peněžní likvidita

Zkratka: OL

$$\text{Vzorec 2.6} \quad OL = \frac{KFM}{KZá + KBÚ}$$

Peněžní likvidita je založena na poměru okamžitého stavu peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů s krátkodobými závazky a krátkodobými bankovními úvěry. Doporučovaná hodnota ukazatele je alespoň 0,2. (<http://www.finance-podniku.cz/index.php?zobrazit=financni-analyza-likvidita>, 2010)

Vypovídací schopnost je prakticky minimální, protože krátkodobý finanční majetek je velice proměnlivá veličina.

### **2.4.3. Finanční stabilita**

Základem tohoto ukazatele je vztah vybraných položek aktiv a pasiv. Čím je majetková a finanční struktura vyváženější, tím je i podnik finančně stabilnější.

#### ***Krytí dlouhodobého majetku***

Zkratka: KDM

$$\text{Vzorec 2.7} \quad KDM = \frac{DZ}{DM}$$

Tomuto ukazateli odpovídá *zlaté bilanční pravidlo*: dlouhodobý majetek financujeme dlouhodobými zdroji (vlastními i cizími) a krátkodobý majetek krátkodobými zdroji.

Pokud krytí dlouhodobého majetku nabývá hodnot větších jak 1,0, tak označujeme podnik jako *překapitalizovaný*. Podnik jinými slovy financuje krátkodobý majetek dlouhodobými zdroji. Tento přebytek DZ nad SA nazýváme *čistý pracovní kapitál*. (<http://business.center.cz/business/pojmy/p1235-cisty-pracovni-kapital.aspx>, 2010)

Za *podkapitalizovaný* podnik označujeme ten, u kterého je hodnota krytí dlouhodobého majetku nižší než 1,0. V tomto případě vzniká přebytek krátkodobého cizího kapitálu nad oběžnými aktivy a ten označujeme jako *nekrytý dluh*.

KDM je považováno za hlavního ukazatele finanční stability podniku. Změny následujících ukazatelů mohou sloužit jen při hodnocení vývoje stability. (Grünwald, Holečková, 2007)

### **Finanční struktura**

Se zvyšováním zadluženosti podniku dochází ke snižování finanční stability a právě z tohoto předpokladu vychází následující ukazatele.

#### **Věřitelské riziko**

$$\text{Vzorec 2.8} \quad = \frac{\text{dluhy}}{A}$$

Základem je poměrování, jakou měrou se podílí dluhy na účetní hodnotě majetku.

Čím je vypočtená hodnota vyšší, tím je finanční stabilita nižší. Tento ukazatel se hodí pro meziroční srovnání jednoho podniku, ne pro mezipodnikové, protože neplatí, že by dva různé podniky měly stejné úrovně finanční stability při stejné zadluženosti. Totéž platí i u všech dalších mutací zadluženosti.

#### **Vlastnické riziko**

$$\text{Vzorec 2.9} \quad = \frac{VK}{A}$$

Princip je založen na poměru mezi vlastním kapitálem a aktivy. Čím je hodnota vyšší, tím je podíl vlastního kapitálu vyšší a tím pádem i vlastnické riziko nižší.

#### **Celkové riziko**

$$\text{Vzorec 2.10} \quad = \frac{\text{dluhy}}{VK}$$

Celkové riziko a finanční samostatnost mají stejné zdroje dat a to výše vlastního kapitálu a dluhů. Vztah mezi těmito dvěma ukazateli je reciproký.

#### **Finanční samostatnost**

$$\text{Vzorec 2.11} \quad = \frac{VK}{\text{dluhy}}$$

### **2.4.4. Solventnost**

Solventnost (angl. Solvency) se charakterizuje pravděpodobností, že podnik bude schopen včas a v plné výši hradit úbytek stávajících *dluhů*, jakož i úroky

ze všech stávajících úročených dluhů, aniž by se muselo sáhnout na majetek. (Grünwald, Holečková, 2007, s. 123)

### **Krytí dluhové služby**

Zkratka: KDS

$$\text{Vzorec 2.12} \quad KDS = \frac{EAT + odpisy + úroky}{úroky + splátky v daném roce}$$

Tento ukazatel dává do poměru peněžní toky přicházející do podniku s toky odcházejícími v daném období. Čím je hodnota ukazatele vyšší, tím je solventnost vyšší.

### **Krytí úvěrového břemene**

Zkratka: KÚB

$$\text{Vzorec 2.13} \quad KÚB = \frac{EAT + odpisy + úroky}{úroky + KBÚ}$$

V případě, že neznáme informace o splátkách v daném roce, využívá se při výpočtu solventnosti krytí úvěrového břemene, který obsahuje místo splátek v daném roce krátkodobé bankovní úvěry.

### **Doba splácení čistých dluhů**

Zkratka: DSD

$$\text{Vzorec 2.14} \quad DSD = \frac{\text{čisté dluhy}}{EAT + odpisy}$$

Čistými dluhy se myslí cizí zdroje, od kterých jsou odečteny rezervy a krátkodobý finanční majetek. Hodnota DSD vyjadřuje počet let, po jejichž uplynutí budou všechny dluhy splaceny za předpokladu, že všechny peněžní toky by šly na splácení čistých dluhů. Požadovaná hodnota je co nejnižší.

## **2.4.5. Aktivita**

Ukazatele aktivity hodnotí vázanost kapitálu v různých formách majetku. Charakterizovány jsou buď *rychlostí obratu* (kolikrát se obrátí určitá položka majetku za daný časový interval – většinou 1 rok) nebo *dobou obratu* (doba, za kterou proběhne jeho proměna – obvykle ve dnech). Hodnota rychlosti obratu by měla nabývat co nejvyšších hodnot a hodnota doby obratu naopak co nejnižších.

Mezi nepoužívanější ukazatele aktivity řadíme:

#### ***Doba obratu aktiv***

$$\text{Vzorec 2.15} \quad \frac{A}{\text{tržby} / 365}$$

#### ***Doba obratu oběžných aktiv***

$$\text{Vzorec 2.16} \quad \frac{OA}{\text{tržby} / 365}$$

#### ***Doba obratu zásob***

$$\text{Vzorec 2.17} \quad \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby} / 365}$$

#### ***Doba obratu krátkodobých pohledávek***

$$\text{Vzorec 2.18} \quad \frac{KP}{\text{tržby} / 365}$$

#### ***Doba obratu krátkodobých závazků***

$$\text{Vzorec 2.19} \quad \frac{KZá}{\text{tržby} / 365}$$

### **2.4.6. Ukazatele kapitálového trhu**

Jak již název napovídá, u následujících ukazatelů se vychází nejen z účetních údajů, ale i z údajů kapitálového trhu. Právě z tohoto vyplývají jistá omezení využití. Ne každá firma vedoucí účetnictví je akciovou společností s volně obchodovatelnými akciemi na kapitálových trzích. (Dluhošová, 2008)

Mezi základní ukazatele kapitálového trhu patří **čistý zisk na akcii** (EPS - Earnings Per Share). Vypočte se jako podíl čistého zisku (EAT) a počtu kusů kmenových akcií. Čistým ziskem se rozumí celkový zisk po zdanění a po výplatě přednostních dividend. Pomocí EPS je možné zjistit, kolik připadá čistého zisku a jaká maximální dividendu lze vyplatit na jednu akcii. Dlouhodobý trend by měl být rostoucí.

Dalším základním ukazatelem je **P/E** (Price – Earnings Ratio). Jedná se o podíl tržní ceny akcie čistým ziskem na jednu akcii. Hodnota P/E udává počet let potřebných ke splácení ceny akcie pomocí jejího výnosu. Relativně vysoká hodnota

může napovídat o tom, že investování do dané akcie nese sebou malé riziko (kdy investoři se spokojí i s menším ziskem), nebo že se očekává v budoucnu velký růst dividend. Naopak v případě relativně nízkého P/E v oboru se dá očekávat, že investice do dané akcie je riziková, nebo je zde malý růstový potenciál firmy. Na hodnotu ukazatele P/E, zejména čitatele, má obrovský vliv faktor očekávání. Například při nízkém poměru P/E i při relativně vysokém zisku může znamenat, že investoři odhadují postupné snižování zisků podniku.

Díky goodwillu společnosti dochází k rozdílu mezi tržní a účetní hodnotou podniku. Ke sledování této problematiky slouží ukazatel **Market – to - Book Ratio**, který dělí sumu tržních cen akcií účetní hodnotou akcie. Čím je jeho hodnota vyšší, tím je vytvořen větší goodwill.

## **2.5. Metody hodnotící finanční zdraví podniku**

### **2.5.1. Altmanův bankrotní model**

V roce 1968 publikoval E. Altman svůj model, který z původního souboru 22 poměrových ukazatelů odhadl *Z score*. Hraniční skóre s minimální klasifikační chybou bylo 2,675. To znamenalo, že pokud měla firma skóre menší, byla zařazena do skupiny bankrotujících firem, jinak do skupiny nebankrotujících. Na různých souborech zbankrotovaných a úspěšných firem používajících tento model byla přesnost predikce modelu 80%. (Dluhošová, 2008)

Altmanův model určený pro **společnosti s obchodovanými akciemi** na kapitálovém trhu má následující tvar

$$V_{zorec\ 2.20} \quad Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5,$$

kde Z je výsledné skóre,

$X_1$  pracovní kapitál/aktiva celkem,

$X_2$  nerozdělený zisk/aktiva celkem,

$X_3$  zisk před úroky a daněmi/aktiva celkem,

$X_4$  tržní cena akcií/dluhy celkem,

$X_5$  tržby celkem/aktiva celkem.



Mezi podniky s minimální pravděpodobností bankrotu řadíme ty, které mají hodnotu  $Z > 2,99$ . Společnosti s vysokou pravděpodobností bankrotu mají  $Z < 1,81$ . Podniky v šedé zóně, kde  $1,81 < Z < 2,99$ , nelze s jistotou zařadit mezi bankrotující, ale ani mezi úspěšné.

Pro **ostatní společnosti** platí verze modelu

$$\text{Vzorec 2.21} \quad Z = 0,72X_1 + 0,85X_2 + 3,11X_3 + 0,42X_4 + 1,0X_5,$$

kdy proměnné  $X_1$  až  $X_5$  jsou stejné jako v předchozím případě. Za  $X_4$  se pro společnosti, u nichž se nedá zjistit tržní cena akcie, dosazuje *poměr vlastního kapitálu k dluhům*. Podniky s minimální pravděpodobností bankrotu mají hodnotu  $Z > 2,9$ . Mezi společnosti s vysokou pravděpodobností bankrotu řadíme ty, které mají hodnotu  $Z < 1,2$ . Podniky s hodnotami  $Z$  1,2 až 1,9 se nachází v šedé zóně.

### 2.5.2. IN

Vzhledem ke zvláštnostem českých účetních výkazů a ekonomického vývoje ČR sestrojili Inka a Ivan Neumaierovi nejprve *bankrotní model IN95*. Poté r. 1999 došlo k přehodnocení priorit a vznikl tak upravený *bonitní model IN99*.

V roce 2001 došlo ke sloučení modelu IN95 a IN99, čímž vznikl nový kombinovaný model, jehož nespornou výhodou byl pohled jak věřitele tak i vlastníka.

**Model IN05** je pouhou aktualizací IN01 a je v současné době aktuální.

*Vzorec 2.22 výpočet IN05*

$$IN05 = 0,13 \cdot \frac{A}{CZ} + 0,04 \cdot \frac{EBIT}{\dot{U}} + 3,97 \cdot \frac{EBIT}{A} + 0,21 \cdot \frac{\text{výnosy}}{A} + 0,09 \cdot \frac{OA}{KZá + KBÚ}$$

Vzhledem k tomu, že úroky se mohou blížit nule, uvádí autoři ve sborníku příspěvků z mezinárodní vědecké konference, že se jim osvědčilo omezit ukazatele  $\frac{EBIT}{\dot{U}}$  na hodnotu 9. Hodnota indexu IN05 vyšší než 1,6 představuje finančně zdravý podnik. Je-li hodnota nižší než 0,9, lze daný podnik považovat za finančně slabý.

### 3. Charakteristika organizace

Datum zápisu do OR: 20.září 1920  
Obchodní firma: Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě  
Sídlo: Ostrava - Zábřeh, Výškovická 38  
IČ: 000 31 488

Právní forma: Družstvo  
Základní členský vklad: 10 000,- Kč  
Zapisovaný základní kapitál: 20 000 000,- Kč  
Výše nedělitelného fondu: 46 473 768,- Kč

Předseda družstva: Milan Plaček  
1. Místopředseda družstva: Břetislav Hajduček  
2. Místopředseda družstva: Pavla Foltýnková  
Členové představenstva: Jan Kubošek, Libuše Kuboňová  
Danuše Klosová, Josef Skýba

Předmět podnikání: Malování, lakování a sklenářské práce, kopírovací práce, pokrývačství, klempířství, výroba cementového zboží a umělého kamene, zpracování kamene, zámečnictví, montáž, opravy, revize a zkoušky vyhrazených plynových zařízení, plnění tlakových nádob plyny, izolatérství, truhlářství, kopírovací práce, koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, silniční motorová doprava nákladní, montáž měřidel, ubytovací služby, provádění staveb, jejich změn a odstraňování, vodoinstalatérství, topenářství, vedlejší činnost v dopravě, montáž, opravy, revize a zkoušky vyhrazených elektrických zařízení, poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob, podnikání v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady, údržba motorových vozidel a jejich příslušenství.

### **3.1. Historie**

Družstvo bylo založeno 20. září 1920 jako Výrobní družstvo malířů pokojů, písma, natěračů a příbuzných odvětví v Moravské Ostravě, společenstvo s ručením obmezeným. Od r. 1929 do r. 1950 se jmenovalo Bytprům – družstevní podnik bytového průmyslu v Moravské Ostravě, společenstvo s ručením obmezeným. V r.1950 se jeho název změnil na Bytprům – družstevní podnik bytového průmyslu v Ostravě, společenstvo s ručením obmezeným, od r. 1954 do r. 1965 se jmenovalo Bytprům, lidové družstvo bytového průmyslu v Ostravě a od 30. 12. 1965 již mělo dnešní název Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě. V r. 1969 se naše družstvo sloučilo s družstvem Elektro-instalace, pracovní a výrobní družstvo Ostrava, v r. 1973 s družstvem Drumon výrobní družstvo se sídlem Ostrava-Vítkovice a v r. 1979 došlo ke sloučení s družstvem Stavba, výrobní družstvo v Ostravě.

(<http://www.bytprium.eu/uvod.htm>, 2010)

### **3.2. Provozovny**

Malířství - natěračství – Ostrava - Zábřeh

Klempířství, pokrývačství, zámečnictví – Ostrava - Zábřeh

Instalace - voda, plyn, topení – Ostrava - Zábřeh

Hlavní stavební výroba – Ostrava - Zábřeh

Dlaždičství , asfaltérství,náklad.doprava – Bílovec

Nákladní doprava, pneuservis, likvidace autovraků – Ostrava

### **3.3. Prodejny**

Stavební materiál – Bílovec

## 4. Praktická část

### 4.1. Horizontální analýza

Při výpočtu horizontální analýzy je potřeba znát nejen údaj ze sledovaného roku, ale i z roku předešlého, abychom byli schopni vyjádřit jeho změnu. V případě vyjádření jednotlivých položek pomocí absolutních *rodílů* údajů nebo *indexem* meziročních změn dochází k rychlejšímu odhalení vývoje.

#### 4.1.1. Analýza aktiv

Následující tabulka zachycuje vývoj agregovaných položek aktiv v čase. Dlouhodobý nehmotný majetek není v tabulce uveden, protože Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě jej nevlastní.

*Tabulka 4.1 – Horizontální analýza vybraných položek Aktiv (údaje v tis. Kč, pokud není uvedeno jinak)*

	Index meziročních změn			Absolutní meziroční změna		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
AKTIVA	45,6%	-16,8%	-8,6%	18 446	-8 196	-4 555
Dlouhodobý majetek	66,8%	-7,4%	-8,0%	17 215	-2 061	-2 433
<i>Dlouhodobý hm. majetek</i>	<i>66,8%</i>	<i>-7,4%</i>	<i>-8,0%</i>	<i>17 215</i>	<i>-2 061</i>	<i>-2 433</i>
<i>Dlouhodobý fin. majetek</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Oběžná aktiva	11,2%	-29,8%	-8,9%	1 582	-5 982	-1 949
<i>Zásoby</i>	<i>-39,1%</i>	<i>51,9%</i>	<i>-3,7%</i>	<i>-1 233</i>	<i>1 079</i>	<i>-79</i>
<i>Dlouhodobé pohledávky</i>	<i>4,7%</i>	<i>55,7%</i>	<i>-39,7%</i>	<i>18</i>	<i>137</i>	<i>-162</i>
<i>Krátkodobé pohledávky</i>	<i>30,1%</i>	<i>-51,8%</i>	<i>33,3%</i>	<i>2 225</i>	<i>-7 920</i>	<i>3 820</i>
<i>Krátkodobý finanční maj.</i>	<i>18,0%</i>	<i>29,5%</i>	<i>-69,3%</i>	<i>572</i>	<i>722</i>	<i>-5 528</i>
Časové rozlišení	-59,7%	-20,6%	-18,9%	-351	-153	-173

Už na první pohled je na začátku rozvahy viditelný pokles celkových aktiv do roku 2008, kdy se najednou objevuje z předešlého cca osmimilionového úbytku osmnáctimilionový přírůstek, který v relativní míře znamená 45,6% aktiv, ba dokonce dvě třetiny dlouhodobého hmotného majetku. Po studiu výroční zprávy pro daný rok jsem se dočetl, že tento přírůstek byl způsoben rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě o převedení pozemků ve výpůjčce v hodnotě 19 373 tis. Kč.

V posledním řádku tabulky si můžeme všimnout postupného snižování hodnoty časového rozlišení. Po nahlédnutí do přílohy č. 8 - Horizontální analýzy aktiv

zjistíme, že se jedná o náklady příštích období, které budou v případě stejného tempa klesání za jinak neměnných okolností v dalším roce nulové.

#### 4.1.2. Analýza pasiv

Tabulka 4.2 – Horizontální analýza vybraných položek Pasiv (údaje v tis. Kč, pokud není uvedeno jinak)

	Index meziročních změn			Absolutní meziroční změna		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
PASIVA	45,6%	-16,8%	-8,6%	18 446	-8 196	-4 555
Vlastní kapitál	62,4%	-11,0%	-14,7%	18 563	-3 684	-5 755
Základní kapitál	0,1%	0,1%	0,0%	18	22	5
Kapitálové fondy	-14,5%	-6,0%	1,1%	-1 640	-721	127
Rez. f., ned. f. a OFZ	72,7%	-20,8%	-25,2%	16 324	-5 888	-9 566
VH minulých let	0,0%	0,0%	0,0%	0	0	0
VH BÚO	129,4%	49,3%	38,5%	3 861	2 903	3 679
Cizí zdroje	0,1%	-30,4%	8,6%	9	-4 615	1 209
Rezervy	-33,3%	-84,9%	495,0%	-6	-101	99
Dlouhodobé závazky				275	0	0
Krátkodobé závazky	-2,5%	-29,9%	7,9%	-260	-4 514	1 110
Časové rozlišení	-92,0%	302,9%	-20,9%	-126	103	-9

Pozornost mezi pasivy si zaslouží především zákonný rezervní fond/nedělitelný fond a výsledek hospodaření běžného účetního období. Společnost se delší dobu potýká se záporným ziskem – ztrátou. Její úhradu provádí pomocí *nedělitelného fondu*, který se tak postupně snižuje. Jak už bylo zmíněno dříve, díky vysouzeným pozemkům se však jeho výše v roce 2008 zvýšila. Pokud bychom pominuli toto navýšení, absolutní meziroční změna nedělitelného fondu by byla - 3 049 tis. Kč. Z toho plyne, že byť se fond zvýšil, tak stále pomalu dochází k jeho snižování. Tempo poklesu se však pomalu snižuje, což je pro společnost dobré.

Býť je *výsledek hospodaření běžného účetního období* záporný, tak z horizontálního pohledu dochází k jeho zlepšování. Během tří let pokaždé vzrostl, jinými slovy ztráta podniku se postupně zmenšovala.

Výše *vlastního kapitálu* se postupně snižuje, avšak tempo snižování je klesající. Pokud bychom odečetli od absolutní meziroční změny za rok 2008 hodnotu vysouzených pozemků, dostali bychom částku -810 tis. Kč, která je opět vyšší, než pokles vlastního kapitálu v předešlém roce.

Velký relativní nárůst (302,9%) hodnoty časového rozlišení je zapříčiněn malými absolutními hodnotami a tudíž ovlivnění hospodaření touto položkou není relevantní.

#### 4.1.3. Analýza VZZ

*Tabulka 4.3 – Horizontální analýza vybraných položek VZZ (údaje v tis. Kč, pokud není uvedeno jinak)*

	Index meziročních změn			Absolutní meziroční změna		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Tržby za prodej zboží	9,6%	6,2%	8,1%	413	249	302
Náklady vynaložené na prod. zboží	14,6%	7,1%	17,4%	432	197	409
Obchodní marže	-1,4%	4,1%	-7,7%	-19	52	-107
Výkony	8,0%	1,1%	15,1%	4 918	691	7 977
Výkonová spotřeba	12,1%	-4,5%	31,9%	4 831	-1 899	10 143
Přidaná hodnota	0,3%	13,1%	-10,1%	68	2 642	-2 273
Osobní náklady	-16,4%	-0,4%	-8,0%	-4 389	-99	-2 351
Odpisy DNHM	-1,3%	-8,0%	-1,7%	-33	-218	-47
Tržby z prodeje DM a materiálu	2336,5%	-97,4%	341,8%	4 673	-7 522	5 974
Provozní výsledek hospodaření	131,9%	49,7%	47,1%	3 878	2 905	5 202
EBT	129,4%	49,3%	38,5%	3 861	2 903	3 679

Z výkazu zisku a ztráty vyčteme, že tržby za prodej zboží během posledních tří let rostly a náklady vynaložené na jeho prodej rostly mnohem rychleji, což mělo negativní účinek na obchodní marži, která byla relativně klesající.

Podíváme-li se na výkony a výkonovou spotřebu, tak zjistíme, že výkony byly kromě roku 2007 rostoucí a výkonová spotřeba ještě více, což není žádaným jevem.

Při porovnání změn přidané hodnoty se změnami osobních nákladů zjistíme, že pokles přidané hodnoty byl v roce 2006 10,1% a pokles osobních nákladů jen 8%, ale v následujících letech dochází k růstu přidané hodnoty a zároveň poklesu osobních nákladů. Z toho vyplývá, že výkon zaměstnanců se musel z nějakých příčin zvýšit. Pravděpodobnou příčinou tohoto jevu bude snížení počtu zaměstnanců ze 113 na 79.

Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku se každým rokem pomalu snižují, což znamená, že v průběhu dalších let bude tento zdroj volných peněžních prostředků nižší, což bude mít špatný vliv na cash flow.

Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu jsou obnosem, který financuje ztrátu podniku. Vývoj této položky není pravidelný, její výše se pohybuje podle aktuálních finančních potřeb společnosti.

Provozní výsledek hospodaření s výsledkem hospodaření před zdaněním má zhruba stejný vývoj. Po nahlédnutí do VZZ zjistíme, že z finanční části jsou zatím nákladové úroky a ostatní finanční náklady pouze v řádech tisíců. Byť je meziroční změna kladná, tak hodnoty EBT a provozního výsledku hospodaření jsou záporná čísla v prvních dvou letech a kdyby v r. 2008 nedošlo k prodeji majetku, tak i v tomto roce by byla hodnota záporná.

*Tabulka 4.4 – Horizontální analýza výnosů a nákladů (údaje v tis. Kč, pokud není uvedeno jinak)*

	Index meziročních změn			Absolutní meziroční změna		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Celkové výnosy	8,7%	-3,7%	21,3%	6 125	-2 688	12 844
Celkové náklady	3,1%	-7,1%	13,1%	2 264	-5 591	9 165

Pro představu o celkovém vývoji výnosů a nákladů slouží Tabulka 4.4 – Horizontální analýza výnosů a nákladů. V případě růstu výnosů se náklady zvyšují méně a naopak, když výnosy klesají, tak náklady klesají rychleji, což je velmi žádaný stav.

## **4.2. Vertikální analýza**

Technika procentního rozboru je založena na výpočtu procentního podílu jednotlivých položek rozvahy na aktivech a dílčích položek výsledovky na výnosech. O těchto výkazech pak hovoříme, že jsou sestaveny sestaveny ve společném rozměru. (Synek a kol., 2007)

#### 4.2.1. Analýza rozvahy

Tabulka 4.5 – Vertikální analýza vybraných položek aktiv (údaje v tis. Kč, pokud není uvedeno jinak)

	Absolutní hodnoty			Relativní hodnoty		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
<b>Dlouhodobý majetek</b>	<b>42 984</b>	<b>25 769</b>	<b>27 830</b>	<b>72,99%</b>	<b>63,71%</b>	<b>57,21%</b>
<i>Dlouhodobý hmotný maj.</i>	42 974	25 759	27 820	72,97%	63,69%	57,19%
<i>Dlouhodobý fin. maj.</i>	10	10	10	0,02%	0,02%	0,02%
<b>Oběžná aktiva</b>	<b>15 671</b>	<b>14 089</b>	<b>20 071</b>	<b>26,61%</b>	<b>34,83%</b>	<b>41,26%</b>
<i>Zásoby</i>	1 923	3 156	2 077	3,27%	7,80%	4,27%
<i>Dlouhodobé pohledávky</i>	401	383	246	0,68%	0,95%	0,51%
<i>Krátkodobé pohledávky</i>	9 606	7 381	15 301	16,31%	18,25%	31,46%
<i>Krátkodobý finanční maj.</i>	3 741	3 169	2 447	6,35%	7,84%	5,03%
<b>Časové rozlišení</b>	<b>237</b>	<b>588</b>	<b>741</b>	<b>0,40%</b>	<b>1,45%</b>	<b>1,52%</b>

Jak je vidět v tabulce výše, podíl dlouhodobého majetku se zvyšuje a podíl oběžných aktiv snižuje. Tento jev je zapříčiněn velkým poklesem krátkodobých pohledávek v roce 2007 a v r. 2008 vysouzením pozemků v hodnotě 19 373 tis. Kč.

Krátkodobý finanční majetek se i přes problémy společnosti pohybuje stabilně okolo šesti procent.

Tabulka 4.6 – Vertikální analýza vybraných položek pasiv (údaje v tis. Kč, pokud není uvedeno jinak)

	Absolutní hodnoty			Relativní hodnoty		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
<b>Vlastní kapitál</b>	<b>48 290</b>	<b>29 727</b>	<b>33 411</b>	<b>82,00%</b>	<b>73,50%</b>	<b>68,69%</b>
<i>Základní kapitál</i>	24 643	24 625	24 603	41,84%	60,88%	50,58%
<i>Kapitálové fondy</i>	9 706	11 346	12 067	16,48%	28,05%	24,81%
<i>Rez. f., ned. f. a OFZ</i>	38 777	22 453	28 341	65,84%	55,51%	58,26%
<i>VH minulých let</i>	-25 713	-25 713	-25 713	-43,66%	-63,57%	-52,86%
<i>VH BÚO</i>	877	-2 984	-5 887	1,49%	-7,38%	-12,10%
<b>Cizí zdroje</b>	<b>10 591</b>	<b>10 582</b>	<b>15 197</b>	<b>17,98%</b>	<b>26,16%</b>	<b>31,24%</b>
<i>Rezervy</i>	12	18	119	0,02%	0,04%	0,24%
<i>Dlouhodobé závazky</i>	275	0	0	0,47%	0,00%	0,00%
<i>Krátkodobé závazky</i>	10 304	10 564	15 078	17,50%	26,12%	31,00%
<b>Časové rozlišení</b>	<b>11</b>	<b>137</b>	<b>34</b>	<b>0,02%</b>	<b>0,34%</b>	<b>0,07%</b>



Vlastní kapitál převyšuje cizí zdroje a tím je naplňováno **zlaté pravidlo vyrovnání rizik**. V průběhu sledovaných let dochází dokonce k jeho relativnímu navyšování. V absolutní míře se sice v roce 2007 snižuje, ale protichůdně působí snižování cizích zdrojů, což je příčinou jeho relativního nárůstu. Roku 2008 už nedošlo ke snižování cizích zdrojů, konkrétně krátkodobých závazků, ale společnost vysoudila již zmiňované pozemky. Převážným zdrojem vlastního kapitálu je základní kapitál, zákonný rezervní fond/nedělitelný fond a ostatní kapitálové fondy.

Základní kapitál se podílí na celkovém kapitálu zhruba polovinou. Jeho absolutní výše se mění zanedbatelně.

Výsledek hospodaření minulých let se po celou dobu udržuje na konstantní hodnotě -25 713 tis. Kč. Jeho relativní změna je zapříčiněna změnou struktury ostatních položek pasiv.

Výsledek hospodaření běžného účetního období se z velkého záporného relativního podílu mění v relativně malý, ale kladný zisk.

**Zlaté bilanční pravidlo** financování nám radí, abychom dlouhodobý majetek financovali dlouhodobými zdroji (vlastními i cizími) a krátkodobý majetek krátkodobými zdroji. V našem případě dochází k překapitalizování podniku a tedy vzniku čistého pracovního kapitálu.

**Zlaté pari pravidlo** požaduje, aby dlouhodobý majetek byl kryt pouze vlastním kapitálem, čímž by mělo být zajištěno opatrnosti. V našem případě je toto pravidlo dodrženo. (Synek a kol., 2007)

#### 4.2.2. Analýza VZZ

Tabulka 4.7 – Vertikální analýza vybraných položek VZZ (údaje v tis. Kč, pokud není uvedeno jinak)

	Absolutní hodnoty			Relativní hodnoty		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
<b>Tržby za prodej zboží</b>	<b>4 701</b>	<b>4 288</b>	<b>4 039</b>	<b>6,1%</b>	<b>6,1%</b>	<b>5,5%</b>
<i>Náklady vynaložené na prodané zboží</i>	<i>3 387</i>	<i>2 955</i>	<i>2 758</i>	<i>4,4%</i>	<i>4,2%</i>	<i>3,8%</i>
Obchodní marže	1 314	1 333	1 281	1,7%	1,9%	1,8%
<b>Výkony</b>	<b>66 424</b>	<b>61 506</b>	<b>60 815</b>	<b>86,7%</b>	<b>87,3%</b>	<b>83,1%</b>
<i>Výkonová spotřeba</i>	<i>44 849</i>	<i>40 018</i>	<i>41 917</i>	<i>58,5%</i>	<i>56,8%</i>	<i>57,3%</i>
Přidaná hodnota	22 889	22 821	20 179	29,9%	32,4%	27,6%
<i>Osobní náklady</i>	<i>22 407</i>	<i>26 796</i>	<i>26 895</i>	<i>29,2%</i>	<i>38,0%</i>	<i>36,8%</i>
<i>Odpisy DNHM</i>	<i>2 459</i>	<i>2 492</i>	<i>2 710</i>	<i>3,2%</i>	<i>3,5%</i>	<i>3,7%</i>
<b>Tržby z prodeje DM a materiálu</b>	<b>4 873</b>	<b>200</b>	<b>7 722</b>	<b>6,4%</b>	<b>0,3%</b>	<b>10,6%</b>
<b>Ostatní provozní výnosy</b>	<b>615</b>	<b>4 494</b>	<b>599</b>	<b>0,8%</b>	<b>6,4%</b>	<b>0,8%</b>
<i>Ostatní provozní náklady</i>	<i>3 407</i>	<i>985</i>	<i>3 781</i>	<i>4,4%</i>	<i>1,4%</i>	<i>5,2%</i>
<b>Provozní výsledek hospodaření</b>	<b>937</b>	<b>-2 941</b>	<b>-5 846</b>	<b>1,2%</b>	<b>-4,2%</b>	<b>-8,0%</b>
<b>Finanční výsledek hospodaření</b>	<b>-60</b>	<b>-43</b>	<b>-41</b>	<b>-0,1%</b>	<b>-0,1%</b>	<b>-0,1%</b>
<b>Výsledek hospodaření před zdaněním</b>	<b>877</b>	<b>-2 984</b>	<b>-5 887</b>	<b>1,1%</b>	<b>-4,2%</b>	<b>-8,0%</b>

Základem pro poměrování jednotlivých položek výkazu zisku a ztrát je souhrn všech výnosů v daném roce. Ten byl v roce 2008 76 613 tis. Kč, 70 488 tis. Kč v roce 2007 a 73 176 tis. Kč pro rok 2006.

Zaměříme-li se na výnosovou stránku VZZ (tučně), zjistíme, že převážná část výnosů pochází z výkonů. Ty činí zhruba 85% výnosů. Tržby za prodej zboží se pohybují pouze okolo šesti procent, což je oproti výkonům docela malá část.

Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu mají výraznější vliv na výnosovou stránku pouze ve dvou letech a to v roce 2008 a 2006. Míra podílu na výnosech je 6,4% a 10,6%. V roce 2007 byla pouze 0,3%, ale zato se objevují s mírou 6,4% ostatní provozní výnosy, které byly v předešlém a následujícím roce byly zanedbatelné.

Náklady vynaložené na prodané zboží se pohybují okolo čtyř procent, díky čemuž podnik vykazuje obchodní marži, která se na výnosech účastní necelými dvěma procenty. Podělíme-li obchodní marži tržbami za prodané zboží a vynásobíme

stem, zjistíme, že obchodní marže se pohybuje okolo třiceti procent, což je obvyklá míra.

$$\text{Vzorec 4.1} \quad BL = \frac{\text{Obchodní marže}}{\text{Tržby za prodej zboží}} \cdot 100\%$$

*Tabulka 4.8 – Relativní obchodní marže*

	2008	2007	2006
Obchodní marže	28%	31%	32%

Výkonová spotřeba je jedním z hlavních nákladotvorných činitelů. Její výše dosahuje více jak poloviny výnosů. Další velkou část nákladů tvoří osobní náklady, které v průměru sníží výnosy o něco málo přes třicet procent.

Odpisy z dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku se pohybují okolo tři a půl procenta. To znamená, že vykazovaná ztráta není zapříčiněna vysokými odpisy.

Vzhledem k relativně malé výši zisku/ztráty jsou i ostatní provozní náklady, které jsou v řádech několika procent nezanedbatelné, a jejich snížení by mohlo vést k zisku.

Výše provozního výsledku pomalu roste. V posledním roce byl dokonce kladný. Jeho podíl na tržbách činil 1,2%. Bohužel byl tento jev mimo jiné zapříčiněn tržbami z dlouhodobého majetku a materiálu, který měl 6,4% podíl na výnosech.

Ve finanční části výkazu zisku a ztrát podnik zatím nevykazuje velkou aktivitu. Finanční výsledek hospodaření vykazuje ztrátu několika desítek tisíc, což v relativní míře odpovídá pouze jedné desetině procenta.

Mimořádné výnosy či náklady podnik neměl, a tak výsledek hospodaření před zdaněním je pouze provozní výsledek hospodaření upravený o finanční výsledek hospodaření.

### **4.3. Rentabilita**

*Tabulka 4.9 – Rentability v jednotlivých letech*

	2008	2007	2006
ROA - Rentabilita celkového kapitálu	1,5%	-7,4%	-12,1%
ROE - Rentabilita vlastního kapitálu	1,8%	-10,0%	-17,6%
ROCE - Rentabilita dlouhodobého kapitálu	1,8%	-10,0%	-17,5%

**Rentabilita celkového kapitálu** je založena na porovnávání zisku s celkovou sumou aktiv. Za zisk se do čitatele může dosadit např. EAT, EBIT nebo EAT + zdaněné úroky. Pro výpočet jsem použil EAT, i když je prakticky jedno, jakou formu zisku v mém konkrétním případě použiji, protože ve sledovaném období, až na jednu nevýznamnou výjimku, jsou tyto hodnoty stejné, ale kdyby tomu tak nebylo, tak bych vypočítal všechny možnosti, protože každý způsob má své opodstatnění. Dosazením za zisk EBIT dostanu ukazatel, který je možno srovnat v průběhu let nebo mezi společnostmi z různých zemí (díky neovlivnění hodnoty různými výšemi zdanění).

Společnost Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě vykazovala zisk pouze v posledním sledovaném roce a to 1,5%. To znamená, že každých 1 000 Kč investovaného kapitálu přineslo čistý (a zároveň hrubý kvůli převedení zisku na úhradu předešlé ztráty) zisk 15 Kč. V předešlých letech společnost vykazovala ztrátu ve výši 7,4% aktiv v roce 2007 a 12,1% pro rok 2006.

**Rentabilita vlastního kapitálu** udává jak efektivně management společnosti spravuje majetek vlastníků/akcionářů. Od toho se také odvíjí vzorec 2.2, kdy za zisk v čitateli je dosazen EAT. V roce 2006 byla hodnota výnosnosti oproti roku 2008 vysoká, ale záporná. Dosahovala skoro jedné pětiny. V posledním roce společnost vykazovala zisk a tak výnosnost vlastního kapitálu byla díky zapojení cizích zdrojů o 0,3% vyšší než rentabilita celkového kapitálu.

**Rentabilita dlouhodobého kapitálu** se ve výsledku velmi podobá rentabilitě vlastního kapitálu. Příčinou je to, že převážný cizí zdroj financování je právě z krátkodobých závazků. Řádově se jedná o rozdíl několika set tisíc korun mezi cizími zdroji a krátkodobými závazky.

#### **4.4. Likvidita**

Krátkodobá likvidita je schopnost podniku splácet své závazky. Tento ukazatel je proto důležitý zejména pro věřitele společnosti. Následující tabulka obsahuje výsledky výpočtu likvidity podle vzorců 2.4, 2.5, 2.6.

*Tabulka 4.10 – Likvidita*

	2008	2007	2006
Běžná likvidita	1,52	1,33	1,33
Pohotová likvidita	1,30	1,00	1,18
Okamžitá likvidita	0,36	0,30	0,16

**Běžná likvidita** je považována především za nositele informace o budoucí solventnosti firmy z důvodu potřeby delšího času na přeměnu všeho oběžného majetku v peněžní prostředky. Čím je koeficient vyšší, tím větší část OM je kryta dlouhodobými zdroji, což snižuje potenciální platební neschopnost společnosti. Kdysi byl požadavek na poměr oběžného majetku ke krátkodobým dluhům minimálně 2:1, protože se předpokládalo, že při 50% slevě zboží se jej podaří rozprodat a tak se dostat k peněžním prostředkům. Dnešní doporučované hodnoty se pohybují okolo koeficientu 1,5 a výš. Společnost Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě se pohybuje právě okolo tohoto doporučovaného minimálního poměru. Lze tedy říci, že běžná likvidita se blíží doporučovaným hodnotám a v roce 2008 už byla hodnota vyšší než minimální. (Grünwald, Holečková, 2007)

**Pohotová likvidita** je považována za nejdůležitějšího ukazatele likvidity. Krátkodobé pohledávky lze totiž pokládat ve vyspělých ekonomikách za budoucí hotové peníze v jejich plné výši. Společně s krátkodobým finančním majetkem by měly plně pokrývat krátkodobé závazky a krátkodobé bankovní úvěry, jinými slovy by koeficient pohotové likvidity měl být roven aspoň 1,0. Tuto doporučovanou hodnotu podnik překračuje a pouze v roce 2007 je na její hranici. Dá se tedy říct, že společnost by neměla mít problémy se splácením svých krátkodobých závazků.

**Okamžitá likvidita** zahrnuje ve svém výpočtu krátkodobý finanční majetek, což je velice proměnlivá veličina, která navíc může být lehce zmanipulovatelná. Z tohoto důvodu klesá vypovídací schopnost a výpočet tohoto ukazatele je spíše doplňkový. Doporučovaná minimální hodnota je 0,5. Analyzovaný podnik Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě dosahoval v roce 2006 koeficientu pouze 0,16, avšak další roky nastávalo znatelné zlepšení až k hodnotě 0,36 pro rok 2008. Byť je tento poměr pod doporučovanou hranicí, tak jak už jsem zmínil výše, ukazatel je pouze doplňkový a může být zkreslen.

#### 4.5. Finanční stabilita

Tabulka 4.11 – Finanční stabilita

	2008	2007	2006
Krytí dlouhodobého majetku	1,13	1,15	1,20
Věřitelské riziko	0,18	0,26	0,31
Vlastnické riziko	0,82	0,73	0,69
Celkové riziko	0,22	0,36	0,45
Finanční samostatnost	4,56	2,81	2,20

**Krytí dlouhodobého majetku** porovnává dlouhodobé zdroje s dlouhodobým majetkem. Jedná se o zajištění jeho stabilního financování (ne z krátkodobých zdrojů). Tomuto ukazateli také odpovídá zlaté bilanční pravidlo, že dlouhodobý majetek by měl být financován dlouhodobými zdroji a krátkodobý majetek krátkodobými zdroji. Doporučovaná minimální hodnota je koeficient 1,0, což znamená, že podnik by neměl financovat krátkodobými zdroji dlouhodobý majetek. Společnost Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě tento koeficient překračuje o jednu až dvě desetiny, což je přívětivé.

**Věřitelské riziko** dává do poměru dluhy (cizí zdroje) s aktivy (pasivy). Ukazatel vyjadřuje z jaké části je podnik financován cizími zdroji. Čím je hodnota vyšší, tím se jeví finanční stabilita nižší. Různé podniky mohou dosahovat stejné stability při různých hodnotách věřitelského rizika, takže se tento ukazatel hodí spíše pro meziroční porovnání ve stejném podniku. V mém případě dochází k postupnému snižování věřitelského rizika a tudíž ke zvyšování finanční stability.

**Vlastnické riziko** je velmi spjato s předešlým ukazatelem. Jedná se o jeho doplněk, protože v čitateli jsou místo cizích zdrojů vlastní. Čím je jeho hodnota vyšší, tím je vlastnické riziko nižší a tím pádem finanční stabilita vyšší. V mém případě dochází ke jejímu stálému zvyšování.

Graf 4.1 – Poměr vlastního a cizího kapitálu



**Celkové riziko** vyjadřuje poměr cizích zdrojů a vlastního kapitálu. Doporučené hodnoty závisí na fázi vývoje firmy a postoji vlastníků k riziku. U stabilních společností by se měl koeficient pohybovat v pásmu 0,8 – 1,2. Mé vypočítané hodnoty byly v rozmezí 0,22 – 0,45, což znamená, že podnik moc nevyužívá cizí kapitál. (Dluhošová, 2008)

**Ukazatel finanční samostatnosti** je další mutací zadluženosti a dokonce pouze reciproké vyjádření celkového rizika. V tabulce 4.11 lze přehledně vidět, že v roce 2008 byl vlastní kapitál už 4,5 krát vyšší než kapitál cizí.

#### 4.6. Solventnost

Společnost Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě během sledovaného období ani jednou nevyužila bankovní úvěr, takže výpočet ukazatelů solventnosti nemá smysl. Způsob, jakým podnik získává peněžní prostředky je právě rozprodej majetku.

#### 4.7. Aktivita

*Tabulka 4.12 – Ukazatele aktivity (údaje ve dnech)*

	2008	2007	2006
Doba obratu aktiv	281	209	243
Doba obratu oběžných aktiv	75	73	100
Doba obratu zásob	9	16	10
Doba obratu krátkodobých pohledávek	46	38	76
Doba obratu krátkodobých závazků	49	55	75

**Doba obratu aktiv** udává, jak dlouho trvá, než tržby pokryjí sumu aktiv. Čím je doba kratší, tím efektivněji využívá podnik majetek. Ukazatel je používán zejména pro mezipodnikové srovnání.

**Doba obratu oběžných aktiv** se poslední dva roky zkrátila na zhruba dva a půl měsíce, což je pozitivní vývoj.

**Doba obratu zásob** charakterizuje úroveň běžného provozního řízení. Čím je doba kratší, tím lépe jsou zásoby řízeny. Žádaný stav by měl být klesající, což v daném podniku není během sledovaného období zjištělné. Doba obratu zásob byla v roce 2006 deset dní a v roce 2008 devět, ale mezi těmito léty došlo k prodloužení na 16 dní.

**Doba obratu krátkodobých pohledávek** se ve sledovaném období pohybuje v rozmezí jednoho až dva a půl měsíce, jinými slovy je toto průměrná doba splacení vydaných faktur.

**Doba obratu krátkodobých závazků** se vyvíjí v případě daného podniku zhruba stejně jako doba obratu krátkodobých pohledávek. V dnešní době, kdy si některé společnosti vynucují splatnost svých závazků 90 dní, až mnohdy i půl roku je vypočítaná hodnota ukazatele v posledních dvou letech relativně přívětivá.

#### 4.8. Altmanův bankrotní model

Tabulka 4.13 – Výsledek Z skóre

						2008	2007	2006
	2008	2007	2006	<i>koeficient</i>	<b>Z</b>	<b>2,96</b>	<b>2,22</b>	<b>1,68</b>
x1	0,09	0,09	0,10	0,72		0,07	0,06	0,07
x2	-0,44	-0,64	-0,53	0,85		-0,37	-0,54	-0,45
x3	0,02	-0,07	-0,12	3,11		0,05	-0,23	-0,37
x4	4,56	2,81	2,20	0,42		1,92	1,18	0,92
x5	1,30	1,74	1,50	1		1,30	1,74	1,50

Altmanův index se s postupem času stále zlepšuje. V roce 2006 hodnota Z skóre byla v intervalu pravděpodobně bankrotujících podniku. Následující rok již v šedé zóně a během posledního roku bylo Z skóre v intervalu prosperujících společností. Když se zaměříme na příčinu tak vysokého hodnocení v roce 2008, tak zjistíme, že bylo způsobeno především nárůstem vlastního kapitálu.

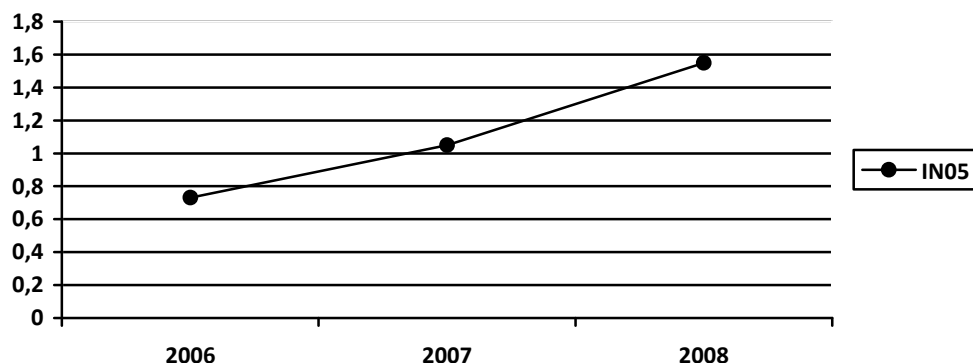


## 4.9. IN05

Tabulka 4.14 –Indexu IN05

	2008	2007	2006
IN05	1,55	1,05	0,73

Graf 4.2 – Vývoj indexu IN05



Při výpočtu skóre IN05 Inky a Ivana Neumaierových jsem se držel jejich doporučení nahradit za  $\frac{EBIT}{\dot{U}}$  konstantu 9, protože ukazatel nabýval extrémních hodnot. Výsledky tohoto modelu jsou podle mého názoru relativně odpovídající skutečnosti a to proto, že se společnost nachází opravdu v šedé zóně, ale postupně se pomalu zotavuje. Vypočtené hodnoty pro první dva roky jsou menší než hranice 0,9, kdy podnik pokládáme za finančně slabý. V roce 2008 už podnik dosáhl skóre 1,55. Hranice pro hodnocení společnosti jako finančně silné je 1,6. Pokud bude trend pokračovat, tak by v roce 2009 mohlo být skóre vyšší než tato mez a podnik by byl hodnocen po dlouhé době jako finančně silný.

## 5. Návrhy a doporučení

Společnost Bytprům, výrobní družstvo v Ostravě se na základě mnou vypracované analýzy nyní nachází na okraji propasti a čeká, zda do ní spadne nebo ne. Vypočtené ukazatele nabývaly jak dobrých, tak špatných hodnot.

Po studiu i předešlých výkazů jsem zjistil, že příčina špatného hospodaření rozhodně není ve světové finanční krizi a tudíž problémy nejsou přechodné.

Byť podnik v roce 2008 dosahoval po dlouhé době zisku a zároveň i jiné ukazatele nabývaly optimistických hodnot, tak skutečnost byla bohužel jiná. Jak v předešlých letech, tak i v daném roce docházelo k postupnému rozprodeji majetku, čímž se zmírňovala ztráta. Dalším nezanedbatelným pozitivním faktorem byl enormní nárůst vlastního kapitálu vysouzením pozemků v hodnotě 19 373 tis. Kč.

Velmi pozitivní zprávou může být, že podnik nemá po dobu analýzy žádné velké bankovní úvěry, které by mohly vést ke ztrátě solventnosti, jelikož nedostatek finančních prostředků řeší prodejem majetku.

Likvidita podniku je na horší úrovni, ale i přesto se dá ještě považovat za likvidní, zvláště podud vezmeme v úvahu poslední sledovaný rok.

I když společnost pomalu krachuje, tak její věřitelé mohou být zatím klidní, protože nedochází k zadlužování a ani by k němu docházet nemělo, pokud se bude podniku dařit prodávat majetek.

Velmi zajímavé je zamyslet se nad závislostí výkonů (z VZZ) na počtu zaměstnanců a nad porovnáním relativní změny počtu zaměstnanců a změny osobních nákladů, jak ukazuje následující tabulka.

*Tabulka 5.1 – Porovnání výkonů, počtu zaměstnanců a osobních nákladů (údaje v tis. Kč, pokud není uvedeno jinak)*

	Absolutní hodnoty			Relativní změna		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Výkony	66 424	61 506	60 815	8,0%	1,1%	15,1%
Počet zaměstnanců	79	113	130	-30,1%	-13,1%	-9,1%
Osobní náklady	22 407	26 796	26 895	-16,4%	-0,4%	-8,0%

Během sledovaného období docházelo ke snižování počtu zaměstnanců, ale výkony se naopak místo očekávaného snížení zvýšily, což je jev velmi pozitivní.

Na druhou stranu by se dalo čekat, že osobní náklady budou přímoúměrně klesat se snížením počtu zaměstnanců, ale tomu tak nebylo. V roce 2007 došlo ke snížení stavu o 13,1% a osobní náklady klesly pouze o 0,4%. Totéž proběhlo v podobné míře i v roce 2008. Na základě tohoto zjištění bych společnosti Bytprům, výrobnímu družstvu v Ostravě doporučil analyzovat využití kapacit, popřípadě efektivitu práce jednotlivých zaměstnanců.

Příčinou nevyužitých kapacit může být nedostatek zakázek, takže bych doporučil provést analýzu procesu získávání zakázek a následnou kontrolu osob za tuto činnost zodpovědných.

V případě problému malé efektivnosti práce jednotlivých zaměstnanců bych rozhodně zavedl lepší motivační systém, který by lépe odměňoval ty pracovníky, kteří podávají vyšší výkon.

Na základě vývoje počtu zaměstnanců a nepřizpůsobení organizační struktury novým poměrům bych doporučil aktualizaci řízení a snížení administrativního zatížení. Především bych se snažil nejen o snížení fixních nákladů na minimum, ale i o upuštění od nevýdělečných oblastí, popřípadě těch, u kterých není naděje na zlepšení. Pokud je cílem fungující podnik, tak bez zeštíhlení to nepůjde.

Vzhledem k dlouhodobým problémům a dosud pouze mírnému, až skoro žádnému zlepšení bych pomalu zvažoval také o řízeném ukončení podnikání, dokud není podnik zadlužen a naskýtá se zde možnost zpeněžení aktiv. Podnik už několik let rozprodává majetek, aby pokryl ztrátu a proto si myslím, že by mohlo být lepší získat peněžní prostředky dnes a investovat je, než o ně postupně přicházet.

Dle mého názoru na základě provedené analýzy a rozhovoru s několika kompetentními zaměstnanci podniku si myslím, že nejlepší varianta jak řešit daný problém je pokusit se prodat společnost jako celek konkurenci, která by přinesla nové metody řízení, technologie a hlavně odbyt. Díky tomu by družstevníci získali peníze z prodeje podniku a zároveň by nepřišli o práci.

Druhou nejlepší variantou v případě, že by se nedařilo podnik prodat je najít kupce na vlastněný majetek. Družstevníci opět dostanou balíček peněz, ale ztratí práci a budou si muset hledat novou.

Variantou číslo tři je pokračovat v podnikání a postupně rozprodávat majetek dokud žádný nezbyde. Družstevníci nedostanou žádné peníze a navíc ztratí i práci.

## 6. Závěr

Svět se mění a kdo se těmto změnám nepřizpůsobí, nemá šanci v dnešní době uspět. Právě v tom vidím problém společnosti Bytprům, výrobního družstva v Ostravě, která se nepřizpůsobila vyšším požadavkům na kvalitu a přitom nižším nákladům. Převážná doba existence tohoto podniku se odehrávala za komunismu, kdy nebyl vyvíjen takový tlak na efektivnost výroby, jako je tomu dnes, a pokud byl, tak byly šizeny hospodářské výsledky.

Dnešní kapitalistickou dobu bych popsal jako boj o přežití v divoké buši. Větší a silnější požírají menší a slabší kusy. Bohužel jedním z nich je i mnou analyzovaná společnost.

Finanční problémy podniku se začaly objevovat ne ihned po převratu v roce 1989, ale až od roku 1996, kdy z podniku odešlo několik klíčových lidí. To mělo za přímý následek dvě skutečnosti. Jednak se snížila odbornost zaměstnanců Bytprům, výrobního družstva v Ostravě, což vedlo ke zvýšení výrobních nákladů, ale především vznikaly nové soukromé společnosti, mnohdy založené právě výše zmíněnými pracovníky, a ty byly mnohem konkurenceschopnější a odebíraly tak značné množství zakázek.

Do roku 2008 trvalo, než se společnost dostala z červených čísel do černých, ale bohužel ne díky své produkci, ale rozprodeji majetku, takže situace je prakticky pořád stejně špatná.

Jak už jsem prozradil dříve, já bych volil variantu číslo jedna – prodej podniku jako celku, nenaskytne-li se letos nějaký náznak toho, že by podnik mohl být opět ziskový díky své výrobě a nikoliv rozprodeji majetku.

## Seznam použité literatury

### Knižní publikace:

1. DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. Druhé upravené vydání. Praha : Ekopress, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.
2. GRÜNWARD, R., HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza a plánování podniku*. 1. vyd. Praha : Ekopress, 2007. 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.
3. HELFERT, Erich A. *Financial Analysis Tools and Techniques : A guide for managers*. USA : McGraw-Hill, 2008. 480 s. ISBN 978-00-7137-834-5.
4. KISLINGEROVÁ, E.; HNILICA, J. *Finanční analýza krok za krokem*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.
5. NEUMAIEROVÁ, I.; NEUMAIER, I. *Výkonnost a tržní hodnota firmy*. 1. vyd. Praha: GRADA, 2002. 215 s. ISBN 80-247-0125-1.
6. KISLINGEROVÁ, E.; NEUMAIEROVÁ, I. *Vybrané příklady firemní výkonnosti podniku*. 1. vyd. Praha: VŠE, 1996. 242 s. ISBN 80-7079-641-3.
7. SYNEK A KOLEKTIV, M. *Manažerská ekonomika*. 4., aktualizované a rozšířené vydání. Praha : Grada Publishing, a.s., 2007. 464 s. ISBN 978-80-247-1992-4.

### Elektronické publikace:

1. *Business.center.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-1-3]. Čistý pracovní kapitál. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pojmy/p1235-cisty-pracovni-kapital.aspx>>.
2. *Bytprům, VD Ostrava* [online]. c2008 [cit. 2010-03-9]. Úvod. Dostupné z WWW: <<http://www.bytprum.eu/uvod.htm>>.
3. *Finance - finance-podniku* [online]. 2010 [cit. 2010-02-20]. Finanční analýza. Dostupné z WWW: <<http://www.finance-podniku.cz/index.php?zobrazit=financni-analyza-likvidita>>.
4. *Obsah účetní závěrky pro podnikatele - Příloha č. 3* [online]. 2009 [cit. 2009-12-09]. Dostupný z WWW: <<http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/zaverka/priloha3.aspx#clanek5>>.

### Zákony

1. 563/1991 Sb., Zákon o účetnictví.

## Seznam zkratek

A	aktiva
BL	běžná likvidita
BÚaV	bankovní úvěry a výpomoci
BÚO	běžné účetní období
CZ	cizí zroje
ČPK	čistý pracovní kapitál
ČR	Česká republika
DM	dlouhodobý majetek
DNHM	dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
DZ	dlouhodobé zdroje
EAT	zisk po zdanění
EBIT	zisk před úroky a zdaněním
EBT	zisk před zdaněním
EPS	čistý zisk na akcii
FA	finanční analýza
HA	horizontální analýza
hm.	hmotný
HV	hospodářský výsledek
KBÚ	krátkodobé bankovní úvěry
KFM	krátkodobý finanční majetek
KP	krátkodobé pohledávky
KÚB	krytí úvěrového břemene
KZá	krátkodobé závazky
KZd	krátkodobé zdroje
maj.	majetek
ned. f.	nedělitelný fond
OA	oběžná aktiva
OFZ	ostatní fondy ze zisku
OL	okamžitá likvidita
OM	oběžný majetek
OR	obchodní rejstřík
PL	pohotová likvidita
rez. f.	rezervní fond
Ú	úroky
VH	výsledek hospodaření
VK	vlastní kapitál

## Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25.4.2010

.....  
Tomáš Korner

Adresa trvalého pobytu studenta:

Hluboká 693  
Ostrava - Petřkovice

## **Přílohy**

Příloha č. 1:	Rozvaha 2006
Příloha č. 2:	Rozvaha 2007
Příloha č. 3:	Rozvaha 2008
Příloha č. 4:	VZZ 2006
Příloha č. 5:	VZZ 2007
Příloha č. 6:	VZZ 2008
Příloha č. 7:	Horizontální analýza VZZ
Příloha č. 8:	Horizontální analýza Aktiv
Příloha č. 9:	Horizontální analýza Pasiv
Příloha č. 10:	Vertikální analýza VZZ
Příloha č. 11:	Vertikální analýza Aktiv
Příloha č. 12:	Vertikální analýza Pasiv